

Dr hab. Krzysztof Drabik
Instytut Nauk o Bezpieczeństwie
Uniwersytet w Siedlcach

Warszawa, 22 kwietnia 2025 r.

**Recenzja osiągnięcia naukowego dr Justyny Stochaj
w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie
nauki o bezpieczeństwie**

1. Podstawa przygotowania recenzji

Podstawa formalna sporządzenia recenzji – powołanie mnie jako recenzenta do składu Komisji habilitacyjnej powołanej przez Radę Dyscypliny Naukowej „Nauki o Bezpieczeństwie” WAT, na mocy uchwały Rady Doskonałości Naukowej nr 14/RDN NoB/2025 z dnia 29 stycznia 2025 r. w postępowaniu habilitacyjnym dr. Justyny Stochaj.

Podstawą prawną oceny osiągnięć naukowych Kandydatki ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego jest art. 221 ust. 8 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 poz. 478), a w zakresie kryteriów branych pod uwagę przy tej ocenie – art. 219 ust. 1 pkt 2 wspomnianej ustawy.

1. Sylwetka Habilitantki

Dr Justyna Stochaj jest absolwentką studiów pierwszego stopnia na kierunku – Zarządzanie (2009 r.), realizowanych w Wydziale Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej. Uzyskała zaświadczenie o zakwalifikowaniu do grupy 5% najlepszych absolwentów Akademii Obrony Narodowej w roku akademickim 2008/2009. W roku 2011 ukończyła studia drugiego stopnia na kierunku – Zarządzanie (specjalność – zarządzanie i dowodzenie) w ww. Uczelni. Stopień doktora nauk o obronności w specjalności zarządzanie instytucjami publicznymi uzyskała w Wydziale Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej (2015). Temat rozprawy doktorskiej: *Przygotowanie żołnierzy do funkcjonowania na współczesnym rynku pracy*. Promotorem rozprawy doktorskiej był prof. dr hab. Stanisław Sirko. Ponadto w latach 2005-2022 ukończyła szereg kursów, ćwiczeń i warsztatów z zakresu zarządzania projektami, a także w obszarze wojskowym i IT.

Habilitationka aktywność zawodową rozpoczęła na stanowisku wykładowcy w Instytucie Organizacji i Zarządzania w Wydziale Zarządzania i Dowodzenia AON, gdzie realizowała proces dydaktyczny w latach 2011-2017. Od 2016 r. jest zatrudniona w Wojskowej Akademii Technicznej na stanowisku adiunkta w Instytucie Bezpieczeństwa i Obronności w Wydziale Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania WAT.

2. Ocena monografii jako głównego osiągnięcia naukowego

Habilitationka wskazała monografię pt.: *System ochrony ludności wobec współczesnych uwarunkowań środowiska bezpieczeństwa Polski* jako osiągnięcie, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2b Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 i 374) opublikowane przez Wydawnictwo Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie, ss. 363. ISBN 978-83-7938-418-1.

Strukturę monografii stanowią: wstęp, siedem rozdziałów, zakończenie, bibliografia oraz spis rysunków i tabel.

Treść monografii jest spójna ze strukturą. Obszar badań mieści się w przestrzeni poznawczej nauk o bezpieczeństwie. Merytoryczna ocena monografii jest ściśle powiązana z interpretacją współczesnych zjawisk i uwarunkowań determinujących proces kształtowania bezpieczeństwa podmiotów, w tym proces budowania systemu ochrony ludności w państwie.

Współczesne procesy modernizacyjne mają charakter ogólnej i „masowej” transformacji, determinują ilościowe i jakościowe atrybuty życia podmiotów jednostkowych i zbiorowych. Kolejne przejścia cywilizacyjne od przednowoczesności (epoka agrarna), nowoczesności (industrializm), postnowoczesności (epoka informacji) do innej nowoczesności (świat cyfrowy), obrazują zmiany zachodzące na przestrzeni dziejów w stopniach wpływu zmian (zagrożeń) na coraz liczniejsze ludzkie zbiorowości. Zjawiska dekonstrukcyjne będące domeną współczesnych uwarunkowań życia we wspólnotach narodowych, państwowych, międzynarodowych nadają kształt i dynamikę formom trwania i przetrwania zbiorowym podmiotom bezpieczeństwa. Atrybut „globalności” zagrożeń sprzężony jest z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa jednocześnie dużym zbiorowościom, najczęściej redukowanym do narodu politycznie zorganizowanego w strukturze państwa. Konstytutywną osią refleksji naukowej w tak rozumianej przestrzeni bezpieczeństwa jest konstruowanie systemów teleologicznie ukierunkowanych na ochronę ludności. Owe systemy o podłożu prawnym-formalnym, organizacyjnym i instytucjonalnym są strukturalnym konstruktem, zdolnym do przeciwdziałania zagrożeniom o proveniencji naturalnej i antropologicznej. Ważnym składnikiem przedmiotowego dyskursu jest ocena

zdolności struktur państwa (władzy i instytucji) do kreowania wieloelementowego systemu ochrony ludności, który jednocześnie cechowałby się możliwością teleologicznej integracji tych strukturalnych elementów. Atrybutami takiego systemu mogłyby być, uwzględniając zasadę niesprzeczności, jednocześnie złożoność endogenna i integralność egzogenna.

Aktualność naukowego poznania problematyki ochrony ludności, zarazem w wymiarze teoretycznym, ale także, a może przede wszystkim praktycznym (użytecznym), jest trudna do sfalsyfikowania. Począwszy od epoki industrialnej, kiedy to powstają wielkie populacje skupione wokół zakładów przemysłowych, intensyfikują się procesy społeczne, powstają wielkie ośrodki miejskie o wysokim wskaźniku urbanizacji. Zaczyna materializować się szeroko rozumiane zjawisko masowości. Masy ludzkie skupione są w miejskich i przemysłowych lokacjach, determinujących wszelkie działania zabezpieczająco-ochronne. Zmianom o charakterze socjologicznym, towarzyszy wachlarz zmian o proveniencji kulturowej, ekonomicznej, militarnej, informacyjnej, wreszcie cyfrowej. Każdy rodzaj kryzysu, czy to militarnego, czy niemilitarnego dotyczy podmiotów zbiorowych, często dużych populacji, wywołując wtórne niekorzystne zjawiska, np. masowe migracje.

Namysł nad konstrukcją zintegrowanego systemu ochrony ludności w Rzeczypospolitej Polskiej z uwzględnieniem środowiska bezpieczeństwa państwa stała się przedmiotem naukowej refleksji dr Justyny Stochaj w monografii zatytułowanej: *System ochrony ludności wobec współczesnych uwarunkowań środowiska bezpieczeństwa Polski* (s.5). Wspomniana aktualność przedmiotowej problematyki wynika z szeregu zagrożeń (kryzysy) determinujących środowisko bezpieczeństwa, które jak stwierdza Autorka, cechuje się znaczną turbulentnością i nieprzewidywalnością. Dynamika i niepewność to główne atrybuty trwania, przetrwania i rozwoju podmiotu politycznego, które wskazują na myśl przewodnią ujętą w założeniach poznawczych recenzowanej monografii. Powyższa atrybutywność będąca *signum temporis* epoki postnowoczesnej, staje się osią refleksji nad konstrukcją systemu ochrony ludności. Innym ważnym argumentem uzasadniającym badania w przedmiotowej problematyce jest dotychczasowa autonomiczność podmiotów działających na rzecz ochrony ludności. Zatem nie tworzą one funkcjonalnej systemowej całości i tym samym istnieje potrzeba, jak podkreśla Autorka, *kompleksowego, scentralizowanego podejścia do ochrony ludności*.

Przedmiotowy obszar badań ma w literaturze dość bogatą reprezentację w postaci analiz teoretycznych oraz modelowych rozwiązań praktycznych, nie oznacza to jednak, że nie powinien być reprezentowany przez aktualizowane podejścia badawcze. Takie założenie

wstępne przyjęła w swojej monografii dr Justyna Stochaj, stwierdzając, iż należy poszukiwać rozwiązań adekwatnych do aktualnych wyzwań dla systemu ochrony ludności (s.7).

We wprowadzeniu Autorka wyspecyfikowała, wypełniając kryteria logiki wywodu, poszczególne elementy metodologii, stanowiącej prymarny konstrukt poznawczy zawarty w monografii. Sformułowanie celu badań poprzedziło przedstawienie głównego problemu badawczego w formie kompleksowo ujętego pytania, adekwatnego do tytułu monografii. Przedmiotowa złożoność głównego problemu badawczego znalazła swoje odzwierciedlenie w sformułowaniu siedmiu problemów szczegółowych, tworzących osie poznawcze w poszczególnych rozdziałach pracy. O poprawności i rzetelności metodologicznej świadczą rozbudowane hipotezy, stanowiące już na wstępnym etapie badań dość wiarygodne twierdzenia, poddane w dalszej części wnikliwej weryfikacji. Autorka stwierdziła, iż w toku badań w głównej mierze wykorzystwała metody teoretyczne, nie wymieniając żadnej metody empirycznej, chociaż taką zastosowała w procesie badawczym.

Integralnym składnikiem procesu badawczego realizowanego w obszarze ochrony ludności jest deskrypcja, interpretacja i ocena współczesnych zagrożeń. Autorka dokonała próby holistycznego ujęcia zagrożeń o proveniencji naturalnej i antropologicznej. Istotność refleksji naukowej nad współczesnymi zagrożeniami polega na budowaniu adekwatnych materialnych i niematerialnych zdolności podmiotów (systemów) do przeciwdziałania. Zgadzam się z fundamentalnym stwierdzeniem z pozycji badań w ramach nauk o bezpieczeństwie, iż *bezpieczeństwo nie jest wartością autoteliczną* (s. 51). Chociaż treść powyższego zdania nie jest poprawnym zobrazowaniem sensu jaki się za nim kryje. Bezpieczeństwo nie jest autoteliczne, a zarazem wartość sama w sobie nie jest autoteliczna. Dopiero podmiot nadaje (definiuje) wartość. Podobnie podmiot wypełnia desygnatami pojęcie bezpieczeństwa. Zatem bezpieczeństwo w ujęciu podmiotowym, zawsze dotyczy kogoś, a nie czegoś (s. 51). Bezpieczeństwo podmiotu w literaturze często skorelowane jest z alternatywą stanu lub procesu. Tę narrację powieliła Autorka, podkreślając, że bezpieczeństwo określa stany lub procesy oddziałujące na podmiot indywidualny lub zbiorowy (s. 52). Alternatywa stanu i procesu nie jest trafna, uwzględniając semantyczne znaczenie obu terminów. Stan rozumiany jako stan rzeczy (stan podmiotu) jest faktyczną formą istnienia podmiotu, z całym spektrum jego relacji, występujących zdarzeń i zachodzących procesów. Można powiedzieć o stanie (fakcie) bezpieczeństwa podmiotu jako jego własności w określonym przedziale czasu. Trudno jednak oddzielić ów stan od procesu. W ujęciach definicyjnych terminu bezpieczeństwo, zaproponowanych przez Autorkę, występuje wyraźna niekonsekwencja. Prezentuje ona trojaki rozumienie bezpieczeństwa jako stan lub proces (alternatywa), stan i

proces (koniunkcja) oraz jako wyłącznie proces. Warto podkreślić, że procesualny wymiar bezpieczeństwa Autorka akcentuje w zaproponowanej przez siebie definicji bezpieczeństwa zakładając, że jest to *złożony i wielokierunkowy proces* (s. 53). Powstaje pytanie: czy w tym złożonym i wielokierunkowym procesie możemy jednoznacznie określić poziom zapewnienia warunków trwania, przetrwania, możliwości rozwoju podmiotu? Inaczej rzecz ujmując, czy warunki trwania, przetrwania i perspektywy rozwojowe stanowią własność podmiotu? Warto podkreślić, że zawarte w definicji przymiotnikowe określenie bezpieczeństwa jako procesu złożonego i wielokierunkowego nie jest czysto teoretycznym stwierdzeniem pozbawionym uzasadnień w treści monografii.

Autorka dokonuje próby holistycznego ujęcia terminu bezpieczeństwa, uwzględniając różne jego atrybuty i osadzając je w różnych kontekstach przedmiotowych. Przykładem owego holizmu w postrzeganiu i interpretowaniu bezpieczeństwa jest przywołanie dylematu bezpieczeństwa, tj. swoistej antynomii pomiędzy bezpieczeństwem i wolnością podmiotu. Główną lokacją tego dylematu jest państwo jako instytucjonalna struktura, w której ramach tworzony jest system ochrony ludności. Z kolei definiując termin zagrożenie, słusznie Autorka różnicuje je w zestawieniu z semantycznym znaczeniem terminu niebezpieczeństwo. Podstawą powyższego różnicowania jest próg możliwości (zdolności) podmiotu do przeciwdziałania konkretnemu zagrożeniu. Istotnym elementem w identyfikacji i interpretacji zagrożeń, na które Autorka zwraca uwagę, jest subiektywna i obiektywna perspektywa poznawcza.

Ochrona ludności ujęta w ramy systemu jest integralnym składnikiem systemu bezpieczeństwa narodowego. Ramy systemowe w normatywnej przestrzeni funkcjonowania państwa nie mogą nie uwzględniać prawnych (formalnych) aspektów ochrony ludności. Powyższe zagadnienie stanowi treść trzeciego rozdziału recenzowanej monografii. Autorka w sposób przekrojowy odwołała się do podstawowych źródeł prawa krajowego i międzynarodowego stanowiącego filar kształtowania systemu ochrony ludności w Polsce. Przepisy i normy prawne w warunkach funkcjonowania państwa jako jednostki politycznej stanowią podstawę wyjściową i konieczną do dalszych działań konstruujących sprawnie funkcjonujące elementy systemu ochrony ludności. W tym aspekcie wyraźnie wyartykułowana jest przez Autorkę korelacja pomiędzy bezpieczeństwem państwa jako instytucji i bezpieczeństwem obywateli tegoż państwa. Autorka pozytywnie zweryfikowała sformułowaną hipotezę w zakresie regulacyjnej funkcji jaką pełnią akty prawne w dziedzinie kształtowania bezpieczeństwa, a w tym ochrony ludności.

Odpowiednikami elementów w systemie ochrony ludności są instytucje państwa, organizacje pozarządowe i podmioty prywatne. Opis i analiza funkcjonowania tych podmiotów jest kluczowym składnikiem procesu badawczego w przedmiotowej problematyce. Istotna jest tu przede wszystkim identyfikacja nie tylko funkcjonalności, ale stopnia współpracy podmiotów w sytuacji oddziaływania określonych zagrożeń. Ten ostatni aspekt powinien znaleźć głębsze odzwierciedlenie w treści rozdziału czwartego. Złożoności i wydolności systemu ochrony ludności, mimo oczywistych pozytywnych elementów, nie wyczerpuje wymieniony przez Autorkę Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy, na którym opiera się *realizacja zadań z zakresu ochrony ludności w Polsce* (s. 185). Powyższa konstatacja zostaje poddana dalszej interpretacji w rozdziale piątym recenzowanej monografii. Na uwagę zasługuje przedstawiona analiza zadań elementów podsystemów ogólnokrajowych i dziedzinowych na rzecz ochrony ludności. Wartość analiz systemowych uwypukla zaprezentowany przez Autorkę schemat struktury systemu ostrzegania ludności na przykładzie Krajowego Systemu Wykrywania Skażeń i Alarmowania oraz Systemu Zarządzania Kryzysowego w Polsce (s. 190).

Warto podkreślić, że analizowane problemy naukowe w treści monografii nie mają charakteru wyłącznie odtwórczego lub będącego powtórzeniem wątków badawczych zamieszczonych w przywoływanych źródłach literatury. Oryginalność zaprezentowanego w monografii procesu badawczego polega na wnikliwej autorskiej analizie, z której wyprowadzane są spójne i logiczne konstatacje. Przykładem jest autorski schemat przedstawiający informowanie, ostrzeganie, alarmowanie i powiadamianie w sytuacji pojawienia się zagrożenia realnego lub potencjalnego (s. 200). Należy podkreślić wagę uzasadnianej tezy, że dobrze funkcjonujący system ochrony ludności winien być oparty na sprawnym przebiegu informacji (s. 231), niezależnie od rodzaju sytuacji kryzysowej. Warte podkreślenia jest nie tylko przedstawienie aktualnych uwarunkowań funkcjonowania systemu ochrony ludności, ale także antycypacja, tj. identyfikacja zadań systemu w przyszłości, co w obliczu wcześniej wspomnianej dynamiczności i złożoności środowiska bezpieczeństwa nie jest zadaniem prostym.

Merytoryczna wartość monografii wynika z przyjętej w toku badań perspektywy holistycznej, której jednym ze składników jest ujęcie komparatystyczne. Autorka w procesie badawczym rozszerzyła przestrzeń poznawczą na analizę systemowych rozwiązań z zakresu ochrony ludności w wybranych państwach. Co ważne, Autorka rzeczowo uzasadnia wybór konkretnych państw, ze względu na specyficzne atrybuty przedstawianych systemów ochrony ludności: Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Izraela oraz Ukrainy. Przyjęta perspektywa

komparatystyczna nie tylko wzbogaca merytoryczną argumentację, ale przede wszystkim pozwala na optymalizację procesu kształtowania systemu ochrony ludności w Polsce, z uwzględnieniem specyfiki geograficznej, politycznej, demograficznej, ekonomicznej i innych istotnych wskaźników.

Kluczowym ustaleniem w toku procesu badawczego realizowanego przez dr Justynę Stochaj, a jednocześnie oryginalnym wkładem w rozwój nauk o bezpieczeństwie jest treść rozdziału siódmego zawierającego koncepcję rozwiązań strukturalno-funkcjonalnych w systemie ochrony ludności. Istotnym wkładem jest zaprezentowany przez Autorkę model funkcjonalny systemu ochrony ludności w Polsce. Opiera się on na założeniu, że system ochrony ludności nie jest wyizolowanym zbiorem powiązanych ze sobą elementów, ale stanowi integralną część systemu bezpieczeństwa narodowego. Modelowe rozwiązanie wsparte jest analizą znaczeniową pojęć, kluczowych w nakreślaniu poszczególnych zbiorów desygnatów, ich właściwej znaczeniowej lokacji i różnicowania. Właściwie nakreślonym polem interpretacyjnym systemu ochrony ludności jest założenie, że ów system jest uniwersalnym funkcjonalnym zbiorem odpornym na oddziaływania zagrożeń niemilitarnych i militarnych. W związku z powyższym, idąc za tokiem refleksji naukowej Autorki, system ochrony ludności obejmuje ogół zagrożeń zarówno w czasie pokoju, kryzysu oraz wojny. Wykraczając poza powyższe zastrzeżenie, można niepoprawnie zinterpretować następujące twierdzenie Autorki: *rozważając zagadnienie budowy systemu ochrony ludności, kluczowe jest zarysowanie zależności i związków zachodzących pomiędzy pojęciami ochrony ludności i obrony cywilnej oraz systemu ochrony ludności i systemu obrony cywilnej* (s. 291). Przyjmując, że nie jest to błąd *idem per idem*, należy przyjąć, że system ochrony ludności określany jest jako system ogólny, który zdaniem Autorki w czasie wojny cechowałby się zdolnością do przeobrażenia w system obrony cywilnej (s. 292). Powyższa koncepcja znalazła swoje odzwierciedlenie nie tylko w opisie treściowym, ale również w postaci autorskich schematów (s. 294-296). Istotnymi atrybutami systemu ochrony ludności, zarówno w zakresie organizacyjnym, w identyfikacji, ocenie i przeciwdziałaniu zagrożeniom jest trafnie akcentowana w monografii kompleksowość, koordynacja, a także edukacja i działania prewencyjne. Należy uwypuklić wysiłek badawczy Autorki ukierunkowany na stworzenie systemu ochrony ludności, który obok kompleksowości zarówno w zakresie organizacyjnym oraz w zakresie zdolności do reagowania na zagrożenia, byłby systemem elastycznym, a zarazem osadzonym w obecnie funkcjonującym systemie bezpieczeństwa narodowego. Zaproponowany przez Autorkę model, co istotne, nie jest implementacją jakichś rewolucyjnych rozwiązań. Osadzony jest w dużej mierze na już istniejących elementach systemu zarządzania

kryzysowego, przy czym na bazie Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB) powstałoby Centrum Ochrony Ludności (COL). Elastyczność systemu ochrony ludności polegałaby na wspomnianej, jak podkreśla Autorka, zdolności do przeobrażenia w system obrony cywilnej w czasie wojny. Należy podkreślić, że owe przeobrażenie, polegałoby na *niewielkich, niezbędnych zmianach w strukturze systemu*.

Warto podkreślić rzetelność i precyzję w prezentowaniu treści merytorycznych, a także ich logicznym uporządkowaniu. Każdy rozdział wieńczy konstruktywne wnioski, podsumowania i rzeczowe konstatacje, a także weryfikacje sformułowanych we wstępie hipotez roboczych. Wyraźna jest spójność i korelacje prezentowanych wątków i refleksji naukowych. Uporządkowanie procesu badawczego i logika wyводу widoczne są nie tylko w poszczególnych rozdziałach monografii, ale także w zakończeniu, w którym Autorka w sposób syntetyczny dokonuje podsumowania zrealizowanego procesu badawczego.

Recenzowana monografia nie stanowi tylko teoretycznego wkładu w rozwój nauk o bezpieczeństwie w ramach badań podstawowych, ale zawiera w sobie praktyczne rozwiązania przydatne w procesie doskonalenia systemu ochrony ludności. Sformułowane przez dr Justynę Stochaj rozwiązania formalne, instytucjonalne i systemowe stanowią dobrą podstawę do implementacji w realną i potencjalną strukturę systemu ochrony ludności w Polsce. Wskazuje na to sama Autorka stwierdzając w ostatnim zdaniu monografii, iż przedstawione w monografii propozycje *mogą przynajmniej częściowo zostać wykorzystane w budowie nowoczesnego i otwartego na nowe wyzwania systemu ochrony ludności na czas pokoju, kryzysu i wojny* (s. 335).

O znaczącym wkładzie Habilitantki w praktykę budowania systemu ochrony ludności w Polsce świadczy wykorzystanie niektórych zaproponowanych w monografii rozwiązań w Ustawie o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. 2024 poz. 1907). Uzyskany rezultat badań wpisuje się w istotny obszar jakim jest bezpieczeństwo ludności, jednocześnie odpowiada na oczekiwania społeczne i ma wpływ na otoczenie w wymiarze ogólnokrajowym. Ponadto rezultaty badań są szczególnie istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa ludności Polski oraz w kontekście współczesnej sytuacji geopolitycznej.

Ostatnią część monografii tworzy wykaz bibliografii, spis rysunków oraz spis tabel. Autorka sięgnęła do dość bogatego zbioru źródeł bibliograficznych, na który składa się 106 aktów prawnych i dokumentów, 118 monografii, 59 rozdziałów w monografiach, 67 artykułów naukowych oraz 60 źródeł netograficznych.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego i publikacyjnego oraz współpracy międzynarodowej

Dorobek naukowy Habilitantki oprócz osiągnięcia, o którym mowa w art. 219 ust. 1. pkt 2a ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668) stanowią następujące publikacje:

- Monografie naukowe – 2;
- Redakcje naukowe (współredaktor) – 3;
- Rozdziały w monografiach naukowych – 28;
- Artykuły w czasopismach naukowych – 14.

Dorobek Pani dr Justyny Stochaj jest spójny tematycznie i merytorycznie z monografią wskazaną jako główne osiągnięcie i mieści się w obszarze badań w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie. Tematyka opublikowanych tekstów oscyluje wokół problematyki szeroko pojętej ochrony ludności. Tej tematyce Habilitantka poświęciła monografię wydaną w 2020 r. pt.: *Ochrona ludności i obrona cywilna w Systemie Bezpieczeństwa Narodowego* (wyd. Difin).

Niewątpliwą zaletą dorobku publikacyjnego jest jego spójność, a także ciągłość zainteresowań naukowych Habilitantki.

Uogólniając ocenę dorobku dr Justyny Stochaj oscyluje on wokół problematyki ochrony ludności ujętej w różnych aspektach formalno-prawnych, instytucjonalnych i społecznych. Habilitantka w wielu konkluzjach swoich publikacji podnosi problem ilościowych i jakościowych wymiarów funkcjonowania systemu ochrony ludności zestawionych ze zbiorem realnych i potencjalnych zagrożeń. Na uwagę zasługują umiejętności interpretacyjne Habilitantki, a także rzetelnie uzasadniane konstatacje. Treści publikacji wielokrotnie cechuje oryginalność poznawcza. Habilitantkę wyróżnia odwaga w formułowaniu i uzasadnianiu naukowych tez. Warto podkreślić, iż część publikacji Habilitantki została wydana w języku angielskim (15).

Informacje naukometryczne:

1. Informacja o punktacji Impact Factor wg listy Journal Citation Reports (JCR) – 0
2. Informacja o liczbie cytowań publikacji wnioskodawcy – 25
3. Informacja o posiadanym indeksie Hirscha – wg Google Scholar: 2
4. Informacja o liczbie punktów MNiSW – 2399.

Habilitantka aktywnie brała udział w 25. konferencjach międzynarodowych i krajowych, była członkiem komitetów naukowych w 14. konferencjach oraz członkiem

komitetów organizacyjnych w 3. konferencjach naukowych. Była recenzentem 7. artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych. Pełniła funkcję promotora pomocniczego w rozprawie doktorskiej pt. *Model procesu doskonalenia Systemu Bezpieczeństwa Narodowego* mgr. inż. Tomasza Protasowickiego – zakończonego uzyskaniem stopnia naukowego doktora w 2018 roku. Aktualnie sprawuje opiekę naukową jako promotor pomocniczy w 2. przewodach doktorskich w ramach szkoły doktorskiej WAT.

Jest członkiem Rady Redakcyjnej czasopisma *Studia Bezpieczeństwa Narodowego* – National Security Studies, ISSN:2082-2677 oraz sekretarzem czasopisma *Studia Bezpieczeństwa Narodowego* – National Security Studies, ISSN:2082-2677.

Habilitationka w okresie od 12 kwietnia 2021 do 12 lipca 2021 r. odbyła staż naukowy w Instytucie Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Szczecińskiego. Ponadto pełniła funkcję opiekuna stażu naukowego dr inż. Magdaleny Gikiewicz ze Szkoły Głównej Służby Pożarniczej. Staż realizowany od 01.03.2023 r. do 31.05.2023 r. na Wydziale Bezpieczeństwa, Logistyki i Zarządzania WAT. Brała udział w kursie „Diploma in Foreign Policy & Security Studies” organizowanym przez Center for American Studies. W latach 2017-2019 była członkiem Zespołu Edukacji dla Bezpieczeństwa przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk.

Habilitationka zdobywała doświadczenie naukowe jako wykonawca w projekcie tematycznie spójnym z jej zainteresowaniami naukowymi: „Zwiększenie szans rozwojowych w obszarze zarządzania kryzysowego na terenach przygranicznych (moduł 2)” współfinansowanego w ramach polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP od 1 września 2022 r. do 30 listopada 2022 r., Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. Ogólnie Habilitationka kierowała lub była wykonawcą w kilkunastu projektach badawczych.

Dorobek naukowy i publikacyjny dr Justyny Stochaj oceniam pozytywnie. Prezentowany obszar badawczy mieści się w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie i stanowi ważny wkład w jej rozwój.

4. Ocena dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego

Dr Justyna Stochaj zdobywała doświadczenie i umiejętności dydaktyczne realizując wykłady, ćwiczenia i konwersatoria ze studentami na studiach I, II i III stopnia, a także na studiach podyplomowych. Habilitationka wypromowała 50 licencjatów oraz 4. dyplomantów w ramach studiów podyplomowych .

Należy zwrócić uwagę na organizacyjne zaangażowanie Habilitantki. Brała czynny udział w prowadzeniu egzaminów dyplomowych jako członek komisji na kierunku Bezpieczeństwo narodowe. Pełniła funkcję sekretarza seminarium doktoranckiego w latach 2016-2019. Od roku 2016 pełni funkcję opiekuna praktyk studenckich, a od roku 2018 pełni funkcję opiekuna grup studenckich.

Habilitantka bierze udział w opracowaniu programów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia na kierunku Bezpieczeństwo narodowe o profilu ogólnoakademickim, na kierunku Administracja publiczna w Systemie Bezpieczeństwa Narodowego o profilu ogólnoakademickim, na kierunku National Security o profilu ogólnoakademickim, na kierunku Obronność państwa o profilu praktycznym oraz studiów podyplomowych Powszechna ochrona i obrona ludności wobec współczesnych zagrożeń. Pełniła funkcję członka Wydziałowej Komisji ds. oceny jakości prac dyplomowych, podkomisja na kierunku studiów Bezpieczeństwo narodowe.

5. Wniosek końcowy

Zgodnie z art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j.: Dz.U. z 2021 r. poz. 478), stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej jedną monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii było ujęte w wykazie wydawnictw sporządzonym przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W przedmiotowym postępowaniu habilitacyjnym nie wszystkie wymienione warunki zostały spełnione.

Przedstawiona przez Habilitantkę monografia jako główne osiągnięcie naukowe powinna zawierać sformułowanie i rozwiązanie nowego problemu naukowego, ważnego dla rozwoju dyscypliny nauki o bezpieczeństwie, bądź rozwiązanie problemu znanego już, lecz dotychczas nie rozstrzygniętego w tej dyscyplinie. W mojej opinii, przedstawiona do recenzji monografia spełnia powyższe kryteria.

W wyniku analizy dorobku Kandydatki do stopnia naukowego doktora habilitowanego w wyszczególnionych w recenzji aspektach, pozytywnie oceniam przedmiotowy dorobek, jako spełniający kryteria merytoryczne i formalne w postępowaniu o nadanie stopnia

naukowego doktora habilitowanego. Tym samym rekomenduję nadanie Pani dr Justynie Stochaj stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

Krzysztof Drabik